

Överviktsopererade kvinnor, graviditetsövervakning

Bakgrund

Den vanligaste operationen för obesitas är gastric by-pass (GBP), men på senare år har allt fler gjort gastric-sleeve. Operation med GBP innebär försämrat upptag av mineraler och spårämnen, något som inte blir lika påverkat efter en gastric-sleeve. Viktnedgång medför ökad fertilitet, vilket kan gå fortare än planerat. Rekommendationen är att viktnedgången stabiliserats innan en graviditet, vilket brukar ta mellan 12 – 24 månader.

Efter operationen följs kvinnan upp på metabola enheten med provtagning, och remitteras ut till primärvården för fortsatta kontroller vanligen efter ett år.

Den ökade risken för brist på spårämnen och mineraler innebär att kvinna ska fortsätta med de kosttillskott hon blivit rekommenderad sedan tidigare. Multivitamin och mineraltillskott ex Mitt val Kvinna® 1x2, B12 preparat, Calcium-D vitaminpreparat, järntillskott (två-värt järn) samt folsyra hela graviditeten och amningsperioden

Viktnedgången innebär att flera risker under graviditeten minskar, så som graviditetsdiabetes, hypertoni och stort barn. Däremot så har man i flera studier sett en ökad risk för att barnen föds liten för tiden, SGA ².

Kvinnan kan ha svårare att äta och därmed blir nutritionsstatus försämrad. Det är också vanligare med förstoppning då kosten som rekommenderas är ganska fiberfattig. Generöst erbjudande om dietiststöd bör ges. Dumping är vanligt, framför allt efter GBP operation, mindre efter gastric-sleeve och kan kvarstå länge hos vissa individer. Hypoglykemi kan uppträda långt efter en operation. Det kan ge kräkningar och även brist på tiamin – se ovan.

Det är vanligare med nedstämdhet hos personer som genomgått överviktsoperation vilket barnmorskan bör vara uppmärksam på.

Graviditetsövervakning för kvinnor som genomgått GBP

- Vid inskrivning kontrolleras sedvanliga inskrivningsprover. Om misstanke om bristtillstånd eller om kvinnan inte tagit kosttillskott på länge kontrolleras även vit-B12, folsyra, s-albumin, s-K, s-Mg s-Zn, s-Ca och 25-OH vit-D (om inte prover tagits nyligen på metabola enheten eller i primärvården).
- Tänk på att det kan vara vanligare med anemi och järnbrist. Överväg i.v. järn, se PM [Anemi – graviditet och postpartum](#).
- Vid graviditet efter nyligen genomgången operation tas kvinnan upp på planeringsrond, överväg remiss till SMVC

- Vid indikation för glukosbelastning (se PM [Graviditetsdiabetes – screening vid Barnmorskemottagning](#)) ska peroral glukosbelastning, (OGTT) inte utföras. Kvinnan remitteras i stället till distriktssköterska för s.k. 4-punktskurva under tre dagar.

Tillväxtkontroll erbjuds i v 34–36 i första graviditeten efter operation. Om tidigare normal graviditet med normalstort barn efter en överviktsoperation, bedöms behov av TVK enligt vanliga kriterier. Remiss skickas av BM efter v 25.

Alla som genomgått en gastric by-pass operation har en ökad risk för ileus/herniering, en typ av ileus med andra symtom än vanligt. Hos en gravid kvinna är symtomen mer svårtolkade. Smärtan är av intervallkaraktär och viktigt att inte avfärda detta som prematura sammandragningar. Var uppmärksam på buksmärta, särskilt gäller det smärta som uppstår i nära anslutning till matintag. Symtom skall alltid föranleda noggrann bedömning. Kvinnan ska komma till obstetrike för kontroll och kontakt tas med kirurgen.

Referenser

1. Outcomes of Pregnancy after Bariatric Surgery; Kari Johansson et al N Engl. J Med 2015; 372:814-24.
2. Perinatal outcomes after bariatric surgery: nationwide population based matched cohort study N Roos et al *BMJ* 2013;347 (Published 12 November 2013)
3. Saltzman E, Karl JP. Nutrient deficiencies after gastric bypass surgery *Annu Rev Nutr* 2013;33: 183-203.

Dokumenthistorik

Författare: Birgitta Segeblad, Gunilla Hallberg

Reviderat/granskat:

2023-05-26 Birgitta Segeblad: Aktualitetsgranskat enligt revideringsintervall. Viss justering av texten, samt ändring av rutin för tillväxtkontroll

2021-03-17, Birgitta Segeblad och Gunilla Hallberg, vissa språkliga förändringar och justeringar.